

PÉCSI TUDOMÁNYEGYETEM
UNIVERSITY OF PÉCS

H-7633 Pécs, Szántó Kovács János u. 1/b.
Tel.: +36 72 501-500

K A P O S V Á R I
E G Y E T E M

H-7400 Kaposvár,
Dr. Guba Sándor u. 40.
Tel.: +36 82 505-800

TÁMOP-4.1.2-08/1/B-2009-0003

Fejlesztő neve:

VATI TAMÁS

MA szak:

Földrajztanár

Kurzus:

Innovációk a földrajz tanításában

Tanóra / modul címe:

**AZ ISZLÁM ÉS A NYUGATI VILÁG KAPCSOLATA NYUGAT-EURÓPAI
ORSZÁGOK PÉLDÁJÁN –
A KRITIKAI GONDOLKODÁS FEJLESZTÉSE FÖLDRAJZÓRÁN**

1. Az óra tartalma – A tanulási téma bemutatása:

A szakmódszertani óra célja, hogy a hallgatók empirikus úton szerzett ismeretek révén bővíteni tudják módszertani szakértelmüket, nyitottabbá váljanak az interaktív és reflektív tanulás napi gyakorlatára és a kritikai gondolkodás fejlődésének/fejlesztésének lehetőségeire. A feldolgozott téma különös hangsúlyát és aktualitását az adja, hogy napjainkban a civilizációk közötti feszültségek ugyanúgy jelen vannak a nemzetközi politikában, mint az emberek mindennapjaiban. A képzeteket egyrészt az ismeretek hiánya, másrészt az egyszerűsítésre való hajlam táplálja.

A hidegháborút követő nemzetközi politikai rendszert már a kezdetektől nagyfokú bizonytalanság jellemezte. A 2001. szeptember 11-én bekövetkezett események még törekenyebbé tették azt, jelentős átalakulást eredményezve a világ társadalmi-, gazdasági-, és politikai struktúrájában.

A témakör feldolgozása RJR-modell (ráhangolódás – jelentésteremtés – reflektálás) alapján történik. A panel az előzetes tudásra építkezik, majd a gyakorlat során az aktív részvétel eredményeként új ismeretek birtokába jutnak a hallgatók. Fontos, hogy a folyamat során a résztvevők megismerjék mások gondolatait, véleményét, és képesek legyenek saját nézeteik felülvizsgálatára, megváltoztatására is. Így a tudást nem lezárt egységként, hanem folyamatosan változó rendszerként kezelhetik.

A tanórák (2*1,5 óra) célja, hogy a hallgatók komplex (történeti-, társadalom- és politikai földrajzi) ismereteket szerezzenek az iszlám világ és a Nyugat meglehetősen ellentmondásos kapcsolatáról.

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség

ÚMFT infovonal: 06 40 638 638
nfu@meh.hu • www.nfu.hu

Befektetés a jövőbe

2. Fejlesztendő tanári kompetenciák:

a, általános kompetenciák

A tanári kulcskompetenciák szerint a tanár szakmai felkészültsége birtokában hivatásának gyakorlása során alkalmas: (15/2006. (IV. 3.) OM rendelet az alap- és mesterképzési szakok képzési és kimeneti követelményeiről)

1. a tanulói személyiség fejlesztésére
2. tanulói csoportok, közösségek alakulásának segítésére, fejlesztésére
3. a pedagógiai folyamat tervezésére
4. a szaktudományi tudás felhasználásával a tanulók műveltségének, készségeinek és képességeinek fejlesztésére
5. az egész életen át tartó tanulást megalapozó kompetenciák hatékony fejlesztésére
6. a tanulási folyamat szervezésére és irányítására
7. a pedagógiai értékelés változatos eszközeinek alkalmazására
8. szakmai együttműködésre és kommunikációra
9. szakmai fejlődésben elkötelezettségre, önművelésre

b, szaktanári kompetenciák:

A tanári mesterképzési szak képzési és kimeneti követelménye

(www.nefmi.gov.hu/felsooktatas/kepzesi-rendszer/tanar-szak-kkk-100611/77.p)

A földrajztanár

1. rendelkezzen széles körű, a többi tantárgy tanulásában és a mindennapi életben hasznosítható földrajzi-környezeti tájékozottsággal, valamint biztos és átfogó topográfiai ismeretekkel; továbbá kronologikus szemlélettel, problémamegoldó gondolkodási képességgel, igazodjon el a földrajztanításban alkalmazott nagyságrendek között;
2. rendelkezzen komplex látásmóddal, amely magában foglalja a természeti, a társadalmi-kulturális és a gazdasági környezetet, valamint a lokális, a regionális és a globális szemléletű földrajzi és környezeti gondolkodást;
3. rendelkezzen vizuális intelligenciával;
4. rendelkezzen környezeti intelligenciával, a környezeti elemek felismerésének és kategóriákba helyezésének, valamint a környezeti elemek közti kapcsolatok felfedezésének képességével;
5. rendelkezzen a tudatos és értékelt gondolkodás képességével, a jövő iránt való

elkötelezett magatartás, és a fenntartható fejlődés iránti felelősséggel. Ismerje és alkalmazza nevelő-oktató munkájában a fenntarthatóságra nevelés pedagógiájának interaktív, képességfejlesztő módszereit;

6. legyen képes folyamatosan felhasználni, tudásrendszerében alkalmazni, új logikával integrálni a földrajzi tudományágak, valamint a rokon- és társtudományok ismeretanyagát;
7. képes legyen arra, hogy életvitele a környezettudatos magatartása mintáját adja a tantestületben és a tanítványai között;
8. legyen képes az iskolai környezeti nevelési programok elkészítésére és a tantestület bevonásával történő megvalósítására; tantárgyi program készítésére, a tananyag feldolgozása során pedig a haza- és Európa-centrikus szemléletmód érvényesüljön;
9. építse a földrajztanítás-tanulás folyamatát részben az elektronikus kommunikációs, információs technikák alkalmazására, amely lehetővé teszi a világ egészének és egyes régióinak bemutatását, a természeti és társadalmi aktivitást és a közöttük lévő kölcsönhatások számtalan aspektusát. Kapjon helyet az általános iskolai, de különösképpen a középiskolai földrajzoktatásban a hálózat-alapú tanulási környezetekre épülő tanulás, a vizuális prezentációs technikák, a GIS alkalmazása;
10. ismerje és munkája során tudatosan alkalmazza majd a tanulói személyiség egészének fejlődését szolgáló tevékenységterületek: a szociális és társadalmi kompetenciák, a társadalmi érzékenység, a nyitott, befogadó és empátiás személyiség kialakításának, a társas aktivitás fejlesztésének módszereit;
11. rendelkezzen az új típusú tanári attitűddel; a tanulási folyamatot irányító, segítő, támogató és innovatív pedagógusként tevékenykedjen;
12. legyen képes erősíteni az iskolai életben a földrajz sokféle és egyre inkább fontossá váló tartalmi, szemléleti, viselkedésmódbeli érték- és mintaközvetítő szerepét, kialakítani a tanulóknban – más szaktanárokkal együttműködve – a környezet iránti érzékenységet és a környezettudatos magatartást.

3. Előfeltételek / előfeltétel tudás:

A hallgatók általános és középiskolai tanulmányaik során mindössze minimális ismereteket szerezhetnek az iszlám kultúrával kapcsolatban, így a téma feldolgozásához mindenképpen szükség van „alapozásra”, melynek során megismerkednek az iszlám vallás alapjaival. Mindez a téma tárgyalását megelőzően történhet oktatói előadással, kiselőadásokkal, illetve forrásanyagok kiadásával.

Előfeltételnek tekintendők a következők:

- az iszlám vallás története, legfontosabb forrásai

- az iszlám 5 pillére
- az iszlám irányzatai
- muszlim társadalom, életmód és kultúra
- kereszténység és az iszlám kapcsolata a 20. század előtt

4. Eszközigény:

- 2×4 darab (4 darab a *szakértői csoport*, 4 darab a *vándorló csoport* módszerhez)
- nagyobb méretű papír (háztartási csomagolópapír, vagy plakátok, hirdetések hátoldala)
- 12-16 darab vastag filctoll (4 különböző színben, ezzel tudjuk legegyszerűbben nyomon követni, hogy a csoport minden tagja aktívan részt vesz-e „munkában”)
- Az „**5. megjegyzések a feladatokhoz**” című részből nyomtassuk ki a forrásokat, mindegyik csoport kapjon egyet-egyet
- 8 db A/4-es papírlap (*gondolattérkép* és a *fürtábra* elkészítéséhez)

5. Szakmódszertani óravázlat:

R

1. 🧑🏫

A hallgatókat 3-4 fős csoportokra osztja az oktató. Feladatuk az, hogy egy szabadon választott grafikai szervező (fürtábra, pókhálóábra, T-táblázat, Venn-diagram, fogalom- vagy szemponttáblázat, gondolkodástérkép) segítségével érveket sorakoztassanak fel a következő kijelentések mellé.

1. Az innovatív eljárásoknak nincs helye napjaink földrajztanításban, mert .....
  2. Az innovatív eljárásoknak azért van helye napjaink földrajztanításban, mert .....
- Minden csoport ismerteti álláspontját.

2. 🧑🏫 (vitaháló)

Ezt követően párokra osztja az oktató a hallgatókat. A páros egyik tagjának feladata az lesz, hogy a téma (iszlám világ és Nyugat) hagyományos módszerrel történő tanítása mellett foglaljon állást, míg társának az innovatív módszerek mellett kell érvelnie. A hallgatók megvitatják párjukkal a kérdést, érveiket es ellenérveiket a megfelelő oszlopba jegyzik. Mindegyik pár csatlakozik egy másik párhoz, és ekkor is megosztják egymással mind a hagyományos, mind az innovatív alatt felsorakoztatott érveket. Megvitatják mindkét érvcsoportot, és bővíthetik a saját listájukat. Végül a csoport együtt megbeszéli és kiválasztja a legnyomósabb érveket álláspontjuk védelmére.

Jelentésteremtés

3.

Ebben a feladatban egy 2*1,5 óra időtartamra (szakkör) írt RJR-modell alapján kidolgozott óravázlatot kell megvizsgálni az alábbi szempontok alapján:

Milyen eljárásokkal találkozunk az téma feldolgozása kapcsán? Milyen előnyökkel és hátrányokkal bírnak (az érvek és ellenérvek jegyezzük fel egy-egy kártyára)? Milyen más eljárásokkal tudnánk helyettesíteni ezeket?

Az óravázlat:

„Azt ismered, hogy egy társadalom zuhan lefelé, és miközben zuhan, egyre csak azt ismételteti: eddig minden rendben, eddig minden rendben, eddig minden rendben... Nem a zuhanás számít. A leérkezés.

Mathieu Kassovitz magyar származású francia filmrendező **La Haine/Gyűlölet** című filmjét a 2005-ös párizsi zavargások előtt 10 évvel készítette. Felhívja a figyelmet a külvárosokban halmozódó feszültségekre és indulatokra, a fiatalok kilátástalan helyzetére, a társadalom lépéskényszerére. Felmérni sem tudjuk milyen veszélyeket rejt a panel-gettók kilátástalan fiataljai (legyen muszlim, zsidó vagy fekete-afrikai) által táplált jogos düh a társadalom irányába. A film provokatív kérdések sorát teszi fel megválaszolatlanul, a realiztikus ábrázolásával a téma felvezetésére tökéletesen alkalmas. A filmből maximum 20-30 perces, összevágott résznél többet nem szükséges szánni.

 A hallgatók feladata az, hogy a látott filmrészlet alapján gondolataikat egy hívómondatra (pl. Az iszlám és a nyugati világ különbségei) megosztott **fürtábra** segítségével papírra vessék.

 Az első óra második felében 4 csoportra osztjuk a hallgatókat. A csoportok a **szakértői csoport** módszer alkalmazásával a rendelkezésükre bocsájtott forrásokat feldolgozzák. A források és az eljárás bemutatása teljes egészében megtalálható az 5. pontnál (megjegyzések a feladatokhoz).

👥 A második duplaóra első lépése az lesz, hogy a hallgatóknak az előző alkalommal elsajátított tudását előhívjuk. Ennek érdekében a csoportoknak **gondolattérképet** kell készíteniük, melynek segítségével bármelyikük képes lehet egy 5 perces szakértői előadás megtartására.

👥 A **Vándorló csoportok** módszer alkalmazása során a jelentésteremtés jelen van - hiszen a plakátokról új információkkal is gazdagodnak a hallgatók -, ugyanakkor a hozzáfűzött véleményekkel és kérdésekkel megkezdődik a reflektálás.

👥 Ezt követően a csoportok mindegyike megkapja az idézeteket, illetve az citátumok feltételezett „elkövetőinek” forrását, így megtörténik az **Idéz(g)etek** módszer. Miután a csoportok megtalálták a források eredetét, tanári irányítással közösen ellenőrzik annak pontosságát. Ezt követően a **Fülfentős** metódus során a csoportoknak lehetőségük nyílik „átejteni” a többi csoport tagjait a hihetetlen, de igaz, illetve a hihető, de hamis állításokkal. A téma zárását jelentő **Dobj egy kérdést!** során mind a hallgató, mind az oktató visszajelzést kap arról, hogyan formálódtak a gondolatok, azok miként kerültek nyilvánosság elé, tehát milyen hasznossággal bírtak az egymásra épülő eljárások.

R

4. 👥

A 3. feladat során készített kártyák tartalmát vitatjuk meg oly módon, hogy a mások kártyáin található érvekre kell reflektálni (alátámasztani, illetve cáfolni).

5. 👥

Tartsunk **ötletbörzét!** Melyek azok, a földrajz tanítása során előkerülő további területek, amelyek elsajátításánál kiválóan alkalmazható a *vándorló csoport* és a *Mozaik II.* munkaforma? A hallgatók párokba szerveződve tervezzenek 1-1 általános- és középiskolai tanulási témát a két munkaformához!

6. Megjegyzések a feladatokhoz:

A téma feldolgozása közben felhasznált eljárások és a feldolgozandó források

Fürtábra (jelentésháló) 👥👥👥

Különböző gondolatok és információk kapcsolatrendszerének bemutatására alkalmas. Alaptípusa az asszociatív gondolkodásra, valamint a hierarchizált tudásra épülő fürtábra.

Mindig olyan témát érdemes választani, amellyel az egész csoport azonosulni tud. A hallgatók az eszükbe jutó összes gondolatot vessék papírra és a fellelhető összes kapcsolatot rajzolják be az ábrába. A fűrtábra az RJR-modell mindhárom fázisában jól alkalmazható. Szinte bármely témakör tárgyalása előtt, alatt, vagy után jól használható eljárás. A részletesen feldolgozott témakör esetén is kiválóan hasznosítható az előzetes tudás felmérésére és az összefüggések keresésére.

Gondolattérkép

Grafikai szervező, amely hatékony segítség az összegzés, lényegkiemelés, illetve az átgondolt szövegalkotás során. Alkalmas szóban és írásban megalkotandó szövegfajták (előadás, hozzászólás, esszé, értekezés) megtervezésére. Központi fogalma funkcionálhat címként, ahhoz kapcsolódó kulcsfogalmaiból a szövegalkotás során tételmondatokat fogalmazhatunk, a kulcsfogalmakhoz rendelt információk, megjegyzések, észrevételek pedig a tételmondatot kifejtő, bizonyító szövegrészek, bekezdések vázlatául szolgálhatnak. A térképkészítés folyamatát szakaszosan is végeztethetjük. Első alkalommal a tanulók az egész témára kapnak egységnyi időt, míg a következő alkalommal csak egy szempont alapos körüljárására jut ugyanannyi idejük, hogy kérdéseket tehessenek fel vagy értelmezési szempontokat kereshessenek.

Idéz(g)etek

Asszociatív gondolkodáson alapuló módszer, mely az adott témakör tárgyalása előtt (figyelemfelkeltés/motiváció), alatt, illetve után (ismeretek alkalmazásának mérése) egyaránt jól használható. Konstruktív vita bevezetéseként is alkalmazható. Gyűjtsünk (szakcikk, internet) a témában elhangzott specifikus citátumokat, lehetőleg ismert személyektől. Ezt követően külön papírlapon tüntessük fel az idézetet és tulajdonosát is. A csoportok feladata, hogy „megtalálják a kijelentések gazdáját”.

Dobj egy kérdést!

Az elsajátított ismeretanyagból a hallgatók (önállóan vagy a csoport tagjai közösen) kérdéseket fogalmaznak meg, melyet papírgalacsinnal formájában juttatnak el a kiválasztott személynek/csoportnak. Célszerű, ha első személyt kijelölni, kisorsolni. Mindig olyan embernek kell kapnia a galacsint, aki még nem tett fel kérdést, illetve ügyeljünk arra, hogy ugyanaz a kérdés ne szerepeljen többször. A tanultak ismétlését szolgáló, asszociatív gondolkodáson alapuló módszer, mely a kommunikációs készség fejlesztésében is fontos szerepet játszik.

Füllesztős 🧑🏫

A tanultak elmélyítését és ismétlését szolgáló, asszociatív gondolkodáson alapuló módszer, mely csoporton belüli és csoportok közötti formában is gyakorolható. A hallgatónak két hihetetlen, de igaz, illetve egy hihető, de hamis állítást kell megfogalmazniuk az ismeretanyaggal kapcsolatban. A csoportok megvitatják, majd megszavazzák, hogy az állítás igaz-e, vagy hamis. Ahol kell, ott magyarázatot is fűznek a hallottakhoz. Ez a technika a kommunikációs készség fejlesztésében tölt be fontos szerepet.

Kerekasztal szóforgó – Tollak közepén 🧑🏫

Az RJR-modell mindhárom fázisában alkalmazható módszer, mellyel az oktató a csoportokban zajló gondolatcsere menetét tudja befolyásolni, illetve ellenőrizni. Az eljárás során a csoportokban lévő hallgatók felváltva kapnak szót, akár többször egymás után. Aki megkezdi a témával kapcsolatos véleménynyilvánítást, leteszi a tollát középre, ezzel jelezve, hogy megtette hozzászólását. Mindaddig nem szólalhat meg újra, míg a csoport többi tagja el nem mondja az álláspontját, vagyis az összes toll középre nem kerül. Célszerű különböző színű tollak használata, hiszen így viszonylag egyszerűen követhető a csoporttagok aktivitása.

Mozgásban, avagy a vándorló csoportok 🧑🏫

Az RJR-modell mindhárom fázisában alkalmazható módszer, amely a tanulási folyamatban több lépésben is lehetővé teszi a résztvevők együttműködését. A technika alkalmazása során a tanár által kérdések (vagy szempontok) formájában megadott irányvonal segíti a diákokat az adott téma értelmezésében, elemzésében, a probléma megértésében, megoldásában és megvitatásában. Lehetőséget ad a hallgatónak arra, hogy odafigyeljenek egymás gondolataira, indokolják saját álláspontjukat, elfogadják mások véleményét, illetve adott esetben kellő kritikával kezeljék azt, valamint érveljenek, hogy mindezek következtében megszülethessen a konszenzus igénye. A folyamat közben fejlődik vita- és együttműködő készségük.

Az alkalmazás menete:

1. Előzetesen választunk egy - a tanulási témához kapcsolódó - forrásanyagot (tudományos írás, újságcikk, riport), amit egy-egy ívre felírunk, és az íveket a terem különböző pontjain kifüggesztjük.
2. Ez után a 4 fős csoportok (választás vagy kijelölés alapján) a kifüggesztett ívekhez járulnak, majd meghatározott idő alatt megvitatják az olvasottakat, illetve kérdéseiket, véleményüket az ívekre írják.
3. Ezután a következő ívhez mennek, elolvassák az információkat/kérdéseket, az előző csoport véleményét/kérdését/válaszát, majd írásban hozzáfűzik saját megjegyzéseiket, kiegészítéseiket, esetleges kérdéseiket.

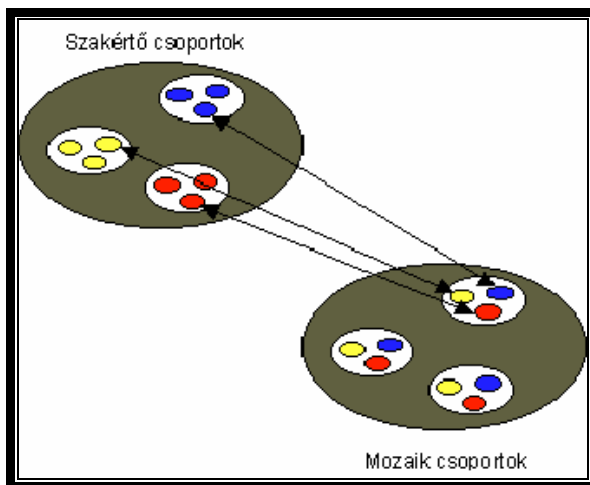
- Amennyiben szükséges kerekasztal beszélgetés, vagy vita során megtörténhet a megjegyzések magyarázata, indoklása, illetve a felmerülő kérdések megválaszolása.

Szakértői csoport (Mozaik II.) 🧑‍🎓

Nagy mennyiségű tananyag, vagy egymást kiegészítő információk feldolgozását segítő módszer, melynek alkalmazása során számos képesség fejleszhető. A kooperatív módszer sikeres alkalmazása során a csoport minden tagja aktív részese a tudásszerzésnek.

A módszer legfontosabb mozzanatai:

- 3-6 fős alapszempontok kialakítása.
- Egyéni, önálló feldolgozása az adott témának.
- Egyéni témák alapján a szakértői szempontok kialakítása; lényegkiemelés, összegzés és közös produktum (fürtábra, gondolattérkép) elkészítése.
- Miután visszakerült mindenki az alapszempontjába, mindenki előadja/megtanítja (szóforgó) a saját témáját.
- Közös értelmezés, lényegkiemelés (gondolattérkép).

Forrás: <http://uways.net>

A feldolgozás során felhasznált idézetek:

„Nem véletlen, hogy majdnem az összes terrortámadást a fasiszta Korán inspirálja. Gyűlölöm a politikai korrektséget, abban az értelemben, hogy nem vagyok kulturális relativista, nem hiszem, hogy az összes kultúra egyenlő.” (Geert Wilders, holland iszlámellenes politikus)

PÉCSI TUDOMÁNYEGYETEM
UNIVERSITY OF PÉCS

H-7633 Pécs, Szántó Kovács János u. 1/b.
Tel.: +36 72 501-500

K A P O S V Á R I
E G Y E T E M

H-7400 Kaposvár,
Dr. Guba Sándor u. 40.
Tel.: +36 82 505-800

TÁMOP-4.1.2-08/1/B-2009-0003

„Azok büntetése, akik Allah és apostola ellen indítanak hadat és arra törekszenek, hogy kárt okozzanak az országban, csak az lehet, hogy öljék meg őket vagy feszítsék keresztre vagy vágják le kezüket és lábukat az ellentétes oldalon vagy börtönözzék be őket; ez szégyenül lesz számukra ebben a világban...” (Korán, 5 szúra, 33. vers)

"A történelem során folyamatosan változik egy-egy vallás társadalmi-kulturális megjelenési formája. Az első évezred végéig például az iszlám kultúra számos területen előbbre tartott, mint a keresztény, így a matematikában, az orvostudományban, az építészetben és a művészetekben. A második évezredben azonban az iszlám kultúrát a hanyatlás bizonyos formái sújtották, miközben a nyugati kultúra erőteljesebb fejlődésnek indult. A történelemben jellemzőek az effajta váltakozások." (Joseph Ratzinger bíboros, Vatikán, 2001. szeptember 30.)

„Tisztában vagyok azzal, hogy a nyugati civilizáció magasabb rendű az arab iszlámnál.” Majd egy héttel később: „Én csak annyit mondtam, hogy az iszlám fundamentalista rendszerek nem vallják magukénak a nyugati kultúra bizonyos értékeit, mint például a toleranciát, a szabadságot, a demokráciát és a szolidaritást.” (Silvio Berlusconi, Róma, 2001. szeptember 28.)

„Franciának lenni etnikai ismérv. A masszív bevándorlás teher a francia életformán, az ország költségvetésén, biztonságán, és iskolarendszerén, ezen kívül súlyosbítja a munkanélküliséget. Bevándorlással kapcsolatos vitát a nép elé kell vinni, hogy egy referendumon kiderüljön az, amit eddig csak suttoztak az emberek, de amit a Nemzeti Front hangosan követel régóta.” (Jean Marie Le Pen, 2005 októbere)

„Igent mondok a társadalmi integrációra, de ellenzem a teljes asszimilációt. Senki nem lehet olyan helyzetben, hogy saját kultúráinktól és civilizációinktól elszakítson minket.” (Recep Tayyip Erdoğan, 2011 februárja)

A feldolgozás (vándorló csoportok módszer) során felhasznált szövegrészletek:

Plakát 1:

2011. április 14-én életbe lépett Franciaországban a még 2010 nyarán megszavazott törvény, amely a nyilvános helyeken megtiltja az arcot is elfedő öltözékek, így két hagyományos muszlim öltözet, a burka és a nikáb viselését. Ha valaki megszegi a törvényt, akkor akár 150 eurós (kb. 40 ezer forint) büntetést is kiszabhatnak. Emellett az állampolgárság megszerzéséhez szükséges tanfolyamhoz hasonló felvilágosító kurzust is előírhatnak neki. Ennél komolyabb büntetést kapnak azok a férfiak, akik női családtagjukat a tiltott ruhadarab

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség

ÚMFT infovonal: 06 40 638 638
nfu@meh.hu • www.nfu.hu

Befektetés a jövőbe

Új Magyarország
FEJLESZTÉSI TERV

PÉCSI TUDOMÁNYEGYETEM
UNIVERSITY OF PÉCS

H-7633 Pécs, Szántó Kovács János u. 1/b.
Tel.: +36 72 501-500

K APOSVÁRI
E G Y E T E M

H-7400 Kaposvár,
Dr. Guba Sándor u. 40.
Tel.: +36 82 505-800

TÁMOP-4.1.2-08/1/B-2009-0003

viselésére kötelezik. Őket a 30 ezer eurós (közel 8 millió forint) pénzbüntetés mellett egy év börtönre is ítélik.

A franciák többsége egyetért a korlátozással

A Franciaországban élő több mint ötmillió muszlim közül a becslések szerint csak kétezeren viselhetik a törvényben kifogásolt ruhákat, közülük is a többség a nikábot, csak kis részük hordja a leginkább támadott burkát. A nemzeti öntudatról is szóló kérdés miatt újra fellángolt a komplex társadalmi, kulturális és vallási vita a szekuláris Franciaországról, a muszlim kisebbség helyzetéről, a multikulturalizmusról, végső soron pedig a 2005-ös zavargásokhoz hasonlóan a bevándorlás többi vonatkozásáról. A vitát csak nehezíti, hogy valójában a Korán nem tesz egyértelműen említést az egész testet elfedő ruhadarabokról, ezért lehet vallási és kulturális problémaként is felfogni a kérdést.

Megosztó döntés

A francia kormányzat azzal érvelt, hogy az arc eltakarása problémás a társadalmi együttélés szempontjából. A tiltás támogatói a szekuláris Franciaország értékeivel érveltek, a női egyenjogúságra hivatkoztak, a nikábot és burkát pedig biztonsági szempontból is aggályosnak tartják több közintézménynél.

Az új törvény ugyanakkor sok muszlimot feldühített, szerintük alapvető szabadságjogok sérülnek. Rasíd Nekkaz üzletember például bejelentette, hogy alapot hoz létre, amelyből aztán a törvényt megszegő asszonyok kifizethetik büntetésüket.

A kritikusok már a törvény tavaly nyári megszavazásakor is úgy vélték, hogy a kérdés részben Nicolas Sarkozy köztársasági elnök népszerűségének csökkenése miatt született. Sarkozy a líbiai háborúban is hasonló okokból szaladhatott előre - először a francia vadászgépek bombázták Kadhafi erőit -, így egy évvel a 2012-es elnökválasztás előtt több vitatott lépés is alapvetően befolyásolhatja a francia elnök jövőjét.

Franciaország az első európai ország, ahol hasonló korlátozás életbe lépett, ugyanakkor több másik államban is vitát váltott ki a hasonló ruhadarabok esetleges betiltása.

(Forrás:

http://index.hu/kulfold/2011/04/11/mar_tilos_burkaban_utcara_menni_franciaorszagban/)

Plakát 2:

„Semmilyen bevándorlási politika sem képes megoldani a demográfiai trendből adódó problémákat. Ugyanis minden generáció körülbelül egyharmadával kisebb, mint az azt megelőző. És ezen belül a képzetlen családokból származó gyerekek száma folyamatosan növekszik.

Az oktatás nagyon fontos...de bárki, aki azt hiszi, hogy az integráció problémáit még több oktatással meg lehet oldani, az arra kényszerít minket, hogy hazugságban éljünk.

Nem minden bevándorló egyforma. A Kelet-Európából, Indiából, Kínából, és Vietnámból érkező bevándorlók második generációjának integrációja már egyáltalán nem jelent

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség

ÚMFT infovonal: 06 40 638 638
nfu@meh.hu • www.nfu.hu

Befektetés a jövőbe

problémát. Ezeknek a bevándorlóknak magasabb képzettségi szintjük és jobb foglalkoztatottsági mutatóik vannak, mint az őshonos németeknek. Németországban 10-11 millió bevándorló és leszármazottaik nem jelentenek integrációs problémát. Németország hasznára vannak mind gazdasági, mind kulturális téren.

Az összes jelentősebb gazdasági és kulturális integrációs probléma a 4-6 millió muszlim országokból származó bevándorlóval hozható összefüggésbe. A már itt élő muszlim bevándorlók integrációja elsőbbséget kell hogy élvezzen a muszlim országokból történő további bevándorlással szemben. Ezeknél a bevándorlóknál még a 2. és 3. generáció képzettsége és foglalkoztatottsága is jóval a németek, vagy más bevándorló csoportok és a leszármazottaik alatt van. És nem sok esély van rá, hogy ez idővel javulna.

A muszlim bevándorlóknak megvan az az aggasztó tendenciája, hogy párhuzamos társadalmakat hozzanak létre. A második generációs török bevándorlók csak 3%-a házasodik német állampolgárokkal, míg ez az arány az oroszoknál 70%.

Ezeknek a problémáknak nem az etnikai háttér az oka, hanem az iszlám kultúra. Ez a kultúra a muszlim bevándorlók nagy részénél mértékadó az értékeket és életstílust illetően, és csak kismértékben egyeztethető össze a nyugati társadalommal. Ez különösen Nagy-Britanniában nyilvánvaló, ahol nagyon eltérő az Indiából származó, és a Pakisztánból és Bangladesből származó bevándorlók integrációja. Ez a probléma nem csak Németországra nehezedik nagy súllyal, hanem az összes olyan országra, ahol jelentősebb muszlim bevándorló él.

Az iszlám országokból származó bevándorlók kulturális és gazdasági integrációjának problémája azt jelenti, hogy ezen bevándorlók gazdasági és szociális befolyása kétségtelenül negatív hatással van a befogadó országra. Amíg ezen bevándorlók kultúrája alapjaiban nem változik, további gazdasági és szociális problémákat fognak okozni, és nem fognak könnyíteni a demográfiai változásokon.

Németország és Európa jóléti-állam modellje nem kifogástalan. Egy német bevándorló család alapvető szociális juttatásai jóval meghaladják azt a bevételt, amit mondjuk Törökországban, vagy Libanonban tudnának megszerezni anélkül, hogy bármelyik családtagjuk dolgozna. Az USA-ban ugyanezen bevándorló csoport sokkal jobb integrációja annak köszönhető, hogy vagy magukról gondoskodnak, vagy elhagyják az országot, vagy nem is mennek oda.

... Németországban a legmagasabb születési arányt 1965-ben érték el. Ez a generáció most 45 éves. A karrierjük és termelékenységük csúcsán vannak, és most lépnek be az úgynevezett „hanyagolt éveikbe.” Ki fogja ellátni a feladataikat? 1,45 millió 45 éves német van jelenleg Németországban, de csak 950.000 20 éves és 600.000 egy éves. A bevándorlók, akik elutasítják a kultúránkat, képzetlenek, és főleg a szociális segélyek vonzzák őket, és az a kilátás, hogy behozhatják a népes rokonságukat, hosszú távon többet fognak kerülni a társadalomnak, mint amennyit hoznak. Sokan a bevándorlók számára most egy pontozásos rendszert akarnak bevezetni, vagy az amerikai zöld kártyához hasonló modellt. Ha Németországnak lett volna az ausztráliaihoz, új-zélandihoz, kanadaihoz, vagy az amerikaihoz hasonló rendszere, ahol nehéz akadályok vannak a képzetlenek előtt és a bevándorlók nem részesülnek szociális segélyekben, akkor körülbelül a muszlim bevándorlók 90%-a, akik most

PÉCSI TUDOMÁNYEGYETEM
UNIVERSITY OF PÉCS

H-7633 Pécs, Szántó Kovács János u. 1/b.
Tel.: +36 72 501-500

K A P O S V Á R I
E G Y E T E M

H-7400 Kaposvár,
Dr. Guba Sándor u. 40.
Tel.: +36 82 505-800

A kompetencia-alapú pedagógusképzés regionális szervezeti, tartalmi és módszertani fejlesztése
a Pécsi Tudományegyetem és a Kaposvári Egyetem részvételével

TÁMOP-4.1.2-08/1/B-2009-0003

Németországban élnek, soha nem jöttek volna ide. Szeretném ezt a pontot kihangsúlyozni.”

Thilo Sarrazin német politikus, a Bundesbank volt elnöke, 2010 szeptembere

(Forrás: http://hirszerzo.hu/publicisztika/165135_a_provokator)

Plakát 3:

A Politiken című dán napilap bocsánatot kért amiatt, hogy 2008-ban egy másik újságban korábban megjelent Mohamed-karikatúra másodközlésével megsértette a muzulmán emberek érzéseit.

A lap pénteki közlése szerint egy szaúd-arábiai ügyvéddel kötött megállapodás nyomán követte meg a muzulmán hívőket. A Politiken hangsúlyozta, hogy a karikatúra leközlésével nem állt szándékában megsérteni a muzulmán vallású embereket. Egy másik dán lap, a Jyllands-Posten 2005 szeptemberében 12 karikatúrát tett közvé Mohamedről, ami az egész muzulmán világ mélyszéges felháborodását váltotta ki, hiszen a prófétát semmilyen formában sem szabad ábrázolni.

A Politiken másodközlésében megjelent karikatúra a sorozat rajzai közül talán a legsértőbb, hiszen Mohamedet egy pokolgép gyújtózsínörját rejtő turbánnal ábrázolja. A Politiken emlékeztetett arra: azt követően hozta le a rajzot, hogy 2008-ban sikertelen merényletkísérletet hajtottak végre a rajzok egyik szerzője ellen. A lap tulajdonképpen illusztrálásként mellékelte a rajzot a merényletkísérletről szóló beszámolóhoz. Ezért csak azért kéri a muzulmánok bocsánatát, hogy megsértette érzelmeiket, de nem azért, mert megjelentette a rajzot - hangoztatta Toger Seidenfaden, a lap főszerkesztője. Akkoriban Dánia számos újságja is lehozta az ominózus karikatúrát.

A Politiken egy olyan szaúdi ügyvéddel állapodott meg a nyilvános bocsánatkérésről, aki nyolc közel-keleti, illetve ausztrál muszlim közösséget képvisel. Seidenfaden reményei szerint a bocsánatkéréssel esély nyílik arra, hogy enyhüljön a karikatúrasorozat miatt Dánia és a muzulmán világ között kialakult feszültség, és megkezdődjenek közöttük a párbeszéd.

A Politiken bocsánatkérését azonban az észak-európai országban sokan megalázkodásnak, a szólásszabadságnak, mint a dániai demokratikus rendszer feláldozásaként értelmezik. A karikatúrákat elsőként közlő Jyllands-Posten főszerkesztője, Jorn Mikkelsen szerint a Politiken "patetikus földre borulása kiérdemelte az ostobaság fődíját".

(Forrás: http://nol.hu/kulfold/daniaban_bocsanatot_kertek_a_mohamed-karikaturak_miatt)

Plakát 4:

Bassam Tibi libanoni egyetemi tanár, az iszlám fundamentalizmus szakértője, annak

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség

ÚMFT infovonal: 06 40 638 638
nfu@meh.hu • www.nfu.hu

Befektetés a jövőbe

PÉCSI TUDOMÁNYEGYETEM
UNIVERSITY OF PÉCS

H-7633 Pécs, Szántó Kovács János u. 1/b.
Tel.: +36 72 501-500

KAPOSVÁRI
EGYETEM

H-7400 Kaposvár,
Dr. Guba Sándor u. 40.
Tel.: +36 82 505-800

A kompetencia-alapú pedagógusképzés regionális szervezeti, tartalmi és módszertani fejlesztése
a Pécsi Tudományegyetem és a Kaposvári Egyetem részvételével

TÁMOP-4.1.2-08/1/B-2009-0003

kérlelhetetlen bírálója. Állítja, hogy Európában és Észak-Amerikában számszerűségük alapján a muzulmánok a keresztények és a zsidók között valószínűleg a második helyet foglalják el. Mégis: a muzulmán közösségek integrálódása a többségi társadalmakba számos helyen problematikus.

Nemcsak az amerikai, hanem az európai muzulmán diaszpórára is rávetül a 2001. szeptember 11-i események sötét árnyéka. Hogy megszabaduljon tőle, igencsak érdekében áll a fundamentalizmus elutasítása, illetve az Európa-opció vállalása. Magyarán mondván: az európai muzulmánok körében az ún. euroiszlám térnyerésére, sőt: uralkodóvá válására volna szükség. Ezt a fogalmat szerzőnk – az afrikaizált hitvallási változat, az afroiszlám régóta létező gyakorlatának és teológiájának mintájára – 1982-ben kezdte használni, illetve megtölteni tartalommal és tennivalókkal.

Az euroiszlám lényegénél és céljánál fogva a muzulmánok számára egyszerre kínálja a muzulmán maradás és (citoyens értelemben) az európaivá válás lehetőségét. Noha azóta már sokan szegődtek e – talán nevezhetni így – mozgalom hívévé, erőteljes realitássá csak az európai államok és az érdekelt muzulmánok közös erőfeszítései nyomán válhat. Ha ez nem következik be – hangzik a pesszimista jóslat első pontja –, akkor rövid távon a muzulmánok integrációja helyett gettók kialakítására kerül sor, később pedig – s ez a jóslat második pontja – a muzulmánok iszlamizálják Európát.

Az európai kultúra jellemzői a szekularizáltság, a világi tolerancia, a kulturális és vallási pluralizmus, a világi demokrácia (a modern állam), az állampolgári társadalom, amelyben a vallás magánügy. A muzulmánok – természetesen – nem számíthatnak arra, hogy az európaiak az ő kedvükért e jellemzőkkel felhagynak. A muzulmán jognak, a sariának, amely sacrum, ezzel az európaiassággal kell „megbékülnie”, „kiegyezni”, ide integrálnia. Erre csak a fundamentalisták szerint nincs lehetőség, pedig már Ibn el-Arab (1165–1241) hirdette, hogy a muzulmánok vallásukat „mahabba”-ként – szeretetként – is értelmezhetik, ami lehetővé teszi, hogy egyenrangúnak tiszteljék más vallások híveit. Így hát az euroiszlám bizvást lemondhat a más vallásúakkal szemben tanúsított, a fundamentalistákra olyannyira jellegzetes passzív (eltűrési, elviselési) toleranciáról, s helyébe aktív, „Európa-képes” toleranciát iktathat. Ezzel párhuzamosan az euroiszlámot valló muzulmán szabadon gyakorolhatja hitét a földrész sokasodó mecseteiben: ebben nem fogja őt senki megakadályozni.

Feladat még, hogy az illetékes államokkal válllvetve el kell szigetelni Európában az ortodoxok és fundamentalisták mind népesebb csoportjait (Németországban a 3,5 millióból mintegy százezren sorolhatók közéjük), amelyek kihasználva a bevándorlók iránti európai toleranciát, visszaélnak a „vendégszeretettel”. (Közelmúltjára tekintettel különösen Németország „könnyelműsködik” e vonatkozásban, s így nem véletlen, hogy a 2001. szeptember 11-i eseményeket jórészt területén készítették elő.)

Éppen ezért: a muzulmánok kulturális integrációjának együtt kell járnia gazdasági és társadalmi integrációjukkal. Ez azonban csak akkor lehetséges, ha az európai kormányok a muzulmán bevándorlási kérelmeket mennyiségi és munkaerőpiaci kritériumok alapján fogják

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség

ÚMFT infovonal: 06 40 638 638
nfu@meh.hu • www.nfu.hu

Befektetés a jövőbe

elbírálni. A munkanélküli és a gazdaságilag integrálatlan bevándorlók korántsem csak azért veszélyesek a demokrácia számára, mert képtelenek normatíváit magukévá tenni, hanem azért is, mert fogékonyak a fundamentalizmus ideológiája és a nyomorúság kultúrája iránt. Az egyiptomi Muhammad Sajjid al-Asmavi, a felvilágosult iszlám egyik nevezetes képviselője nem véletlenségből fogalmazott így: „A muzulmán fundamentalizmus iszlámmellenes.” Befelé, a hívő tömegek felé éppen úgy, mint kifelé is, ahol az iszlám imázsának alakulása forog kockán.

(Forrás: http://www.hhrf.org/kisebbsegkutatas/kk_2003_04/cikk.php?id=1074)

A feldolgozás (szakértői csoportmunka módszere) során felhasznált szövegrészletek:

1. forrás:

A második világháborút követően a nyugat-európai országok fejlődő gazdaságának munkaerőre volt szüksége. A kézenfekvő megoldás a volt gyarmatokról – Ázsiából és Afrikából – érkezett. Franciaország a Maghreb térségéből, Anglia Indiából és Pakisztánból jutott olcsó humán erőforráshoz. Németország (pontosabban a Német Szövetségi Köztársaság, hiszen a kapitalista országrészt érintette a folyamat) azonban olyan európai ország, mely nem rendelkezett folyamatos gyarmatokkal, így az időszakos munkaerőpótlást kétoldalú gazdasági szerződésekkel (jugoszláv és török vendégmunkásokkal) oldotta meg. Összességében az EU-ban élő bevándorlók 49%-a érkezett Európán kívülről.

Az 1960 utáni vendégmunkás-áradat okát a legtöbb irodalom erőteljesen leegyszerűsíti. A legtöbb magyarázat hagyományos fogalmakkal indokol:

- lassú gazdasági növekedés
- lassú ütemű iparosítás
- gyors népességnövekedés
- a népesség és gazdaság növekedésének diszparitása
- nagyarányú munkanélküliség
- szegénység

Ország	Muszlimok száma	Lakosság %-a
Franciaország	6.000.000	10.0%
Hollandia	980.000	6.0%
Dánia	270.000	5.0%
Ausztria	385.000	4.7%
Svájc	330.000	4.3%
Belgium	400.000	4.0%
Svédország	351.000	3.9%
Németország	3.300.000	3.9%
Nagy-Britannia	1.600.000	2.7%
EU	14.300.000	3.1%

A Nyugat-Európába történő 20. századi muszlim bevándorlást 4 szakaszra oszthatjuk:

1. Az 1960-as évek: Gazdasági boom → kétoldalú egyezmények
2. Az 1960-as évek végétől 1970-es évek közepéig tartó szakasz: recesszió → korlátozások és megjelenik a bevándorlás-ellenesség; a muszlimok célja a letelepedés
3. Az 1970-es évek közepétől az 1980-as évek közepéig: családgyesítések
4. 1990-es évektől napjainkig: legális bevándorlás csak családgyesítés esetén; illegális migráció

2. forrás:

A migráns munkaerő a munkavállalás terén hátrányos helyzetben volt – és mind a mai napig abban van – az „öslakosokkal” szemben. Ellentétben a natív munkavállalókkal, a vendégmunkások kiszolgáltatottak voltak a munkáltatókkal szemben (bármikor elbocsájthatták őket, azonban munkahelyet váltani az alkalmazó beleegyezése nélkül nem lehetett).

Az 1970-es években megszületett a muszlimok második nemzedéke, melynek munkavállalási kilátásai sokkal rosszabbak voltak, mint a szüleiké. A megváltozott gazdasági viszonyok mellett nem volt annyi szabad munkahely, mint korábban és a betöltetlen állások kapcsán az öslakosok élveztek prioritást.

A recipiens nyugat-európai országokban a vendégmunkás-rendszer teremtette meg a

munkásosztályt. A folyamat specifikuma, hogy etno-kulturális vonalak mentén történt meg, vagyis eleve differenciálta az új német társadalmat.

Az idő előrehaladtával változtak az igények is. A második, de különösen a harmadik generáció tagjaira igaz, hogy a szülőkétől eltérő, társadalmilag jobban megbecsült munkákat preferálnak. Érvényesülni ugyanakkor a szakképzett török munkaerő sem tud mindig. Ennek okát elsősorban a kulturális diszparitásban látjuk. A nyelvi nehézségek (legtöbbször nyelvtudás hiánya), az ezzel járó iskolázatlanság/alulképzettség, a korai szegregáció és a társadalmi-gazdasági integráció között egyértelmű a kapcsolat. Mindez a 21. századra magas, egyes tartományokban akár 30%-os munkanélküliségi rátához vezetett a migráns fiatalok körében.

„Ali-Duran Duvarci még csecsemőként vitték szülei Németországba, ahol később német állampolgárságot szerzett, üzleti technológiát tanult az egyetemen, majd több vállalatnál helyezkedett el.

Ezután ütközött bele az átlátszó üvegfalakba. Ugyanis Duvarci, aki most 40 éves, nő, két gyermek édesapja, magasabb fizetés reményében számos végzettségének megfelelő munkahelyre elküldte önéletrajzát, de elmondása szerint „csak visszautasító leveleket kapott vissza”. Úgy véli, hogy a munkáltatók török neve láttán azonnal félredobták jelentkezését. Ezért Duvarci is inkább visszatér Törökországba, ahogyan több ezer török származású német állampolgár teszi, mivel magas végzettségük ellenére sem kapnak állást az amúgy magas szakértelmet igénylő munkanélküliséggel küzdő Németországban.

„Nem akarnak tovább küzdeni a naponta tapasztalt fájgyűlölettel, a munkahelyi diszkriminációval és azzal a ténnyel, hogy a legtöbb német munkáltató tehernek és nem előnynek véli kettős identitásukat” – mondja Ediz Bokli, aki az északnémet Osnabrueck városában működtet török származású német diplomások elhelyezkedését segítő állásközvetítőt.

Hans Heinrich Driftmann szerint Németországban mintegy 400 ezer mérnöki és más képzettséget igénylő pozíció betöltetlen. „Így már most a gazdasági növekedés egy százalékát elveszítjük, és ez a jövőben csak rosszabb lesz.”

A kormány nemrég jelentett be egy törvénytervezetet, amely 300 ezer bevándorlónak könnyítené és gyorsítaná meg a végzettségüknek megfelelő állás megszerzését Németországban. Azonban a tervezet nem szól arról, hogy mindez hogyan segítené a korábbi bevándorlók Németországban felnőtt második és harmadik generációját.”

(Forrás: <http://nepszava.com/2011/04/featured/elhagyjak-nemetorszagot-a-kepzett-torokok.html>)

3. forrás:

Az átlag európai szemében az iszlám kultúra egy hiperkonzervatív és intoleráns kultúráként jelenik meg. Az iszlám vallás az élet valamennyi területére kihat, szabályozza azokat. Az iszlám tradicionális vonalához tartozók legnagyobb problémája a nyugattal, hogy nem vallásos. Kulturális konfliktus van tehát az európai és a muszlim népesség között, a nyugati individualizmus áll szemben az iszlám kollektívizmussal.

Például a németországi törökök körében megfigyelhető, hogy a legrégebben német földön élők (az idősebb korosztály) és a nemrégiben bevándoroltak alkotják a vallásos réteget. A nem muszlim környezetnek nincs számottevő hatása, ugyanakkor az európai oktatási rendszerben eltöltött évek nem múlnak el nyomtalanul, negatív hatást gyakorolnak a valláshoz való viszonyulásra. A vallásosság terjedése a legfiatalabbak (gyökerek keresése) és a legidősebbek körében meghatározó.

Az elutasítás másik szegmense, mely ok-okozati összefüggésben áll a kulturális problematikával, a muszlimok szegregációja. A muzulmánok a kezdetektől etnikai szigeteket alkotnak, döntően a nagyvárosokban és az ipari központokban.

Az európai társadalom és politika sokáig szükségtelennek érezte a muszlimok integrációját, az arra irányuló folyamatok formálisak voltak. Egyik generációt sem sikerült közelíteni a többségi társadalomhoz, a harmadik-negyedik nemzedék körében pedig mind gyakoribb jelenséggé vált a marginalizálódás, a szociális hálózatokból történő kiesés. Tipikus példája az oktatás területén figyelhető meg. A nyelv nem megfelelő ismerete miatt a magasabb színvonalat képviselő iskolákba a muzulmánok minimális hányada kerülhet csak be. A felsőoktatási rendszert vizsgálva pedig azt vehetjük észre, hogy magasabb tandíj vonatkozik a nem EU-s állampolgárokra.

A korábbi integrációt bonyolította, hogy a muszlimok sem alkottak szerves egységet. Különbségek voltak közöttük a származási hely, a képzettségi szint, etnikai és vallási-kulturális tekintetben, illetve politikai hovatartozás szempontjából is.

Bizonyos helyzetekben a nyugat-európai országok „felejtik el”, hogy az 1960-as években szüksége volt a migráns munkaerőre, így a muszlimok megjelenése nem a „véletlen műve”. Mások az iszlám hívei érzik úgy, hogy kompromisszumok nélkül megtehetnek bármit új hazájukban. Mind a muzulmán társadalom, mind az „öslakosok” attitűdjének változnia kell ahhoz, hogy a kultúrák kölcsönös megismerése, de leginkább elfogadása ne pusztán üres frázisnak tűnjön.

4. forrás:

„Neukölln Berlin „gettója”: háromszázezer lakosával valóságos város a városban, 35 (helyenként 90 százalékos) bevándorló arányával inkább kis Isztambul vagy Arábia, mint Németország. Neukölln országos hírnevet is szerzett a Rütli középiskola botrányának

PÉCSI TUDOMÁNYEGYETEM
UNIVERSITY OF PÉCS

H-7633 Pécs, Szántó Kovács János u. 1/b.
Tel.: +36 72 501-500

K KAPOSVÁRI
E G Y E T E M

H-7400 Kaposvár,
Dr. Guba Sándor u. 40.
Tel.: +36 82 505-800

TÁMOP-4.1.2-08/1/B-2009-0003

köszönhetően: a tanárok végső kétségbeesésükben a sajtóhoz fordultak, és az iskola bezárást követelték, mondván: itt képtelenség tanítani. Az osztályokat a török és arab fiatalok szabályosan terrorizálták, mindennaposak voltak a verekedések, ötletszerűen repültek ki székek, táskák vagy épp szemetesládák az ablakokon. A tanárnőket lekurvázták, a törpe kisebbséghez tartozó német gyerekeket disznózáblónak csúfolták. A pedagógusok végül csak mobiltelefonnal voltak hajlandók belépni az osztályterembe, hogy bármikor segítséget kérhessenek. Az itt végzetek közül senkit sem vettek fel szakmunkástanulónak, az érettségire esélyük sem volt, így az iskola voltaképp munkanélkülieket gyártott, futószalagon.

A botránynak immár négy éve. Csodák nincsenek Neuköllnben sem: a negyedben még mindig 36 százalékos a munkanélküliség, 41 százalék a képzetlenek aránya és itt követik el az összes berlini bűncselekmény 63 százalékát. Ám vannak biztató próbálkozások: egyesek szerint ez a negyed reagál a legkreatívabb módon a bevándorlás okozta problémákra. A híres-hírhedt Rütli iskolát például nemhogy nem zárták be, hanem teljes intézményrendszerrel építettek köré. Óvodát, általános iskolát és középiskolát, menzát, délutáni szabadidős programokat szerveznek, orvosi, egészségügyi és pályaválasztási tanácsadást nyújtanak. A feszültséget ökölvívó-tanfolyamokon, sporttal vagy tánccal vezetik le, tanítanak zenét és rendeznek színházi előadásokat. Sőt, még Rütli divatmárkákat is kreáltak. A tanárok között van török és arab származású is, akik megkönnyítik a szülőkkel való kapcsolattartást. Igaz, a beruházás tekintélyes összegbe, 26 millió euróba került, ebből 5,5 milliót áll a főváros, a többit alapítványoktól, cégektől kalapozták össze. De az élet azért nem fenékiig tejfel: a tanárok egy része ugyan nagyon ambiciózus, de sokan vannak, akik szívesebben tanítanak inkább egy „normális” német iskolában. Pluszpénz ugyanis nem jár a nehéz esetekért.

Az 58 éves Gabriele Vonnekold sok mindent megélt már Neuköllnben. Emlékszik még az első török vendégmunkásokra, majd azok gyerekeire is, akik közül sokakkal együtt járt egyetemre (!). Az érvényesülés útja a tanulás és a munka volt – akár török, akár német családból származott valaki – idézi fel. Aztán a világpolitika alapjaiban rengette meg a világukat. 1989-ben leomlott a berlini fal, a korábban nyugatnémet szubvenciókból működő neuköllni gyárak egycsapásra bezártak. A bevándorlók munka nélkül maradtak. Hazatérni nem akartak, ám a korábbi felemelkedési lehetőségek helyett kénytelenek voltak azzal szembesülni, hogy az újraegyesítés eufóriájában élő német társadalomnak nem kellenek. – Úgy érezték, már nem tartoznak ide, így megteremtették saját párhuzamos világukat. Keresni kezdték a gyökereiket és újra felfedezték a vallást. Még emlékszem, hogy a 80-as években a török nők lenge nyári ruhában és szandálban jártak bevásárolni. Ma majd mindegyik fejkendőt hord, sőt, Neuköllnben már megjelent a német utcákon szokatlan burka (csak a szemnél kivágott, egész testet fedő lepel) is – mondja a zöldszínekben politizáló asszony. Öt évünk van rá, hogy megfelelő irányba fordítsuk a folyamatokat. Ha a bevándorlók gyerekeinek normális képzést tudunk nyújtani, amivel lehetőségük lesz munkát találni, akkor 15 év múlva Neukölln színes, multinacionális, élhető kerület lesz. Ám ha kudarcot vallunk, akkor komoly gondok lehetnek: húsz-huszonöt év múlva németként itt már kisebbségben leszünk – mondja. Tegyük hozzá: szemben egy elkeseredett, jövőtlen többséggel. A német

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség

ÚMFT infovonal: 06 40 638 638
nfu@meh.hu • www.nfu.hu

Befektetés a jövőbe

jóléti állam vélhetőleg akkor is biztosítani fogja a létminimumot, de a kérdés ennél bonyolultabb: mihez kezd egy csomó életerős, fiatal férfi, ha úgy érzi, hogy nincs rá szükség? Vonnekd sem rejti véka alá aggodalmát: a gombamód szaporodó muzulmán közösségek közül keres magának egy kellően radikálisat.”
(Forrás:http://nol.hu/noller/20100918-arab_negyed_berlinben)

7. Fejlesztő értékelés:

Napjaink földrajztudományának egyik komoly problematikája, hogy a képzés tekintetében a felsőoktatás nem képes a paradigmaváltásra. Továbbra is lexikonokat képzünk, a hallgató gyakorlati tudására az egyetemek nem kíváncsiak. Az innovatív módszerek segítségével azonban a diákok életszerű helyzetbe kerülnek, tudásukat gyakorlatban is hasznosíthatják. A tanulás ezen formája alkalmas az írásos és szóbeli kommunikációs készség, illetve a logikus gondolkodás képességének fejlesztésére, hiszen a feladatok során a nyilvánosság előtt kell véleményt alkotniuk, illetve formálniuk.

8. Felhasználható irodalom:

Könyv:

1. Arató F. – Varga A. 2008: Együtt-tanulók kézikönyve. Bevezetés a kooperatív tanulásszervezés rejtelmeibe. Educatio, Budapest. 97 p.
2. v. Glasenapp, H. 2005: Az öt világvallás: Bráhmaizmus, buddhizmus, kínai univerzizmus, kereszténység, iszlám. Talentum, Budapest. 443 p.
3. Kispéter A. – Sövényházy E. 2008: Élménypedagógia. Csapatépítő játékok. Bába Kiadó, Budapest. 246 p.
4. Makádi M. 2005: Módszertani kézikönyv 1 Stiefel-Eurocart Kft., Budapest. 200 p.
5. Dr. Orbán J.-né 2009: A kooperatív tanulás: szervezés és alkalmazás. Orbán & Orbán Bt., Pécs, 236 p.
6. Rostoványi Zs. 2004: Az iszlám világ és a nyugat. Interpretációk összecsapása, avagy a kölcsönös fenyegetettség mítosza és valósága. Corvina, Budapest. 439 p.

Internetes források:

<http://www.ofi.hu/tudastar/kepesssegfejlesztes>
<http://beszelo.c3.hu/cikkek/europa-duhos-muszlimjai>
<http://epa.oszk.hu/00800/00890/00008/article56.html>

